

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ

3ο Γυμνάσιο & 3ο Λύκειο Βύρωνα, 2001

Στην Αθήνα του σήμερα, η οικονομία αντικαθιστά τη δραχμή με το νόμισμα του μέλλοντος για την Ενωμένη Ευρώπη, το Ευρώ. Τα παιδιά που σήμερα πηγαίνουν σχολείο, πολύ σύντομα θα χρησιμοποιούν με άνεση το Ευρώ. Θα πάψουν σε καθημερινή βάση να μεταχειρίζονται τη λέξη δραχμή. Αυτήν τη λέξη που φέρει μέσα της, όπως άλλωστε όλες σχεδόν οι ελληνικές λέξεις, τόση ιστορία.

Μιλάμε για τη δραχμή που βρίσκεται στο πορτοφόλι μας, μα ταυτοχρόνως μιλάμε για το ίδιο νόμισμα που υπήρξε από τα πρώτα ισχυρά διεθνή νομίσματα στην αρχαιότητα και στήριξε τον Περικλή στη μεγάλη οικοδομική του δραστηριότητα στην Αθήνα του 5ου αιώνα π.Χ.

Η πρώτη επαφή λοιπόν των μαθητών είναι αυτή ακριβώς η διάσταση, η ιστορική, της δραχμής. Πλησιάζουμε το νόμισμα με την κερματοφόρο του μορφή και μαθαίνουμε την ιστορία του. Γνωρίζουμε από κοντά το μικρό και αθάνατο αυτό 13ο θεό που γεννήθηκε το δεύτερο μισό του 7ου αιώνα π.Χ. στην Ιωνία και τη Λυδία. Το θεό αυτόν που διατηρεί και θα διατηρεί πάντα την ισχύ του.

"Δεῖ δὴ χρημάτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄνευ αὐτῶν οὐδὲν ἔστιν γενέσθαι".

Η Αθήνα είναι από τις πρώτες πόλεις στην ηπειρωτική Ελλάδα που μεταλαμπαδεύεται το νόμισμα στην κερματοφόρο του μορφή. Πρωτοπόρος η Αίγινα με το στατήρα της που έχει στον εμπροσθότυπό της τη χαριτωμένη θαλάσσια κελώνα. Ύστερα η Κόρινθος με τους Πώλους και τις υπέροχες ερωτικές παραστάσεις και αμέσως μετά η Αθήνα αποτυπώνει εξ' αρχής τη γλαύκα, το ιερό πουλί της θεάς Αθηνάς, σε αργυρές κοπές.

Το υπέροχο ασημένιο αυτό νόμισμα είναι υψηλής αισθητικής αξίας από ασημί άριστης ποιότητας από το Λαύριο και έχει στον εμπροσθότυπό του το προφίλ της θεάς και ένα μικρό κλαδάκι ελιάς.

Οι μαθητές του σχολείου μας έρχονται σ' επαφή με το νόμισμα στην αρχαιότητα, μέσα από μια καλά προετοιμασμένη επίσκεψη στο Νομισματικό μουσείο της Αθήνας.

Το μουσείο αυτό, από τα ωραιότερα στο είδος του στον κόσμο, στεγάζεται στο "Ιλίου Μέλαθρον", στο διώροφο κτήριο που έχτισε το 1870 ο Έρνστ Τσίλλερ κατ' εντολή του Ερρίκου Σλήμαν για να στεγάσει αφενός τις προσωπικές του συλλογές από τις περιφημες ανασκαφές του, αλλά και την οικογένεια που έφτιαξε με την Ελληνίδα γυναίκα του Σοφία.

Στο θαυμάσιο αυτό μουσείο, εκτός από τις πολύ πλούσιες νομισματικές συλλογές, τα παιδιά γνωρίζουν την ιστορία αυτού του ανθρώπου που αφιέρωσε τη ζωή του για να αποδείξει ότι ο Όμηρος είχε δίκιο πως η Τροία υπήρξε.

Παράλληλα τα παιδιά γνωρίζουν από κοντά το νεοκλασικισμό στην αρχιτεκτονική του Χάνσεν και του Τσίλλερ. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν στα κτήρια της πόλης τους τη σφραγίδα της αρχαιότητας.

Οι μαθητές επίσης γνωρίζουν από κοντά τον αγώνα της Ελλάδας, μετά τη φοβερή περίοδο της Τουρκοκρατίας και την πολυπόθητη ελευθερία, να ξαναγίνει κράτος δυνατό, ίσο ανάμεσα στα άλλα ισχυρά κράτη της Ευρώπης. Μαθαίνουν για τον Τρικούπη, για τα νέα ελληνικά νομίσματα μετά τα γρόσια της Τουρκοκρατίας.

Στο Νομισματικό μουσείο αλλά και στην τάξη η μελέτη στρέφεται σε καθαρά καλλιτεχνικά εικαστικά θέματα. Τα νομίσματα ως αντικείμενα τέχνης. Ομαδοποιημένα στο Νομισματικό μουσείο ανά κατηγορίες βοηθούν τους μαθητές στη μελέτη τους. Ο κάθε μαθητής διαλέγει το νόμισμα που του αρέσει περισσότερο και αρχικά το σχεδιάζει πρόχειρα σε ένα μικρό μπλοκάκι που έχει μαζί του.

Στην τάξη το σχέδιο γίνεται πιο αναλυτικό στο μπλοκ και στη συνέχεια χρησιμοποιείται ως οδηγός για ένα έργο μικρογλυπτικής είτε σε πηλό είτε σε σαπούνη.

Μια ομάδα νομισμάτων έχει αποτυπωμένες παραστάσεις από τη μυθολογία. Έλληνες θεοί και ήρωες αποτυπώνονται στον εμπροσθότυπο ή στον οπισθότυπο του νομίσματος: π.χ. η έρις της Αθηνάς και του Ποσειδώνα για την κατοχή των Αθηνών, σχεδιασμένη από το αέτωμα του Παρθενώνα βρίσκεται αποτυπωμένη σε χάλκινο νόμισμα ρωμαϊκής εποχής. Απεικονίζονται επίσης πανέμορφες νύμφες όπως η Αρεθούσα από τις Συρακούσες, νομίσματα με ζώα, με φυτά, με κτήρια, ναούς, θέατρα και τέλος πορτραίτα. Κυρίως από την εποχή του Φιλίππου αλλά και μέχρι σήμερα οι άνθρωποι αποτυπώνουν στο νόμισμά τους ηγέτες, ανθρώπους λαμπερούς, ξεχωριστούς που είτε έλαμψαν πρόσκαιρα –όπως ο Οροφέρνης Αριαράθου "Αυτός που εις το τετράδραχμο επάνω μια χάρι άφησε απ' τα ωραία του νιάτα" όπως μας λέει ο Καβάφης– είτε θα λάμπουν για πάντα όπως ο Περικλής.

A. Ζαβιτσάνου

